

МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

№ 12 (245)
 ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ
 25 червня 2009 року

Новини

ПРО ВІДЗНАЧЕННЯ В ОБЛАСТІ 13-Ї РІЧНИЦІ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Таке розпорядження голова облдержадміністрації Юрій Чижмарь підписав, зважаючи на важли-

ве значення Основного Закону для становлення державницьких інституцій, подальшої демократизації та з метою формування громадянського суспільства.

Згідно з розпорядженням утворено організаційний комітет і затверджено заходи з підготовки та відзначення в області 13-ї річниці Конституції України. Серед основних заходів – проведення 26 червня 2009 року в ПК «Березіль» урочистих зборів громадськості та святкового концерту, присвяченого 13-й річниці Конституції України, за участю майстрів мистецтв та художніх колективів обласної філармонії.

У районних центрах, містах, селищах і селах області напередодні та в День Конституції України необхідно провести урочисті збори за участю представників органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, партійних та громадських організацій, діячів науки й культури.

Також заплановано зорганізувати зібрання, «круглі столи», конференції щодо необхідності удосконалення та розвитку конституційного процесу в Україні, забезпечити проведення читацьких конференцій, тематичних вечорів, оформити тематичні кутки, стенди в бібліотеках, музеях, архівах, обладнати та оновити відповідну наочність у навчально-виховних та культурно-освітніх закладах краю.

(Прес-служба ТерноДА)

ПЕРЕДПЛАТИТЬ ГАЗЕТУ

ПЕРЕДПЛАТНА ЦІНА

на один місяць – 4 грн 58 коп;
 на півріччя – 27 грн 48 коп;
 на рік – 54 грн 96 коп.

Передплатити газету можна у будь-якому відділенні зв'язку

ІНДЕКС 23292

ВІДМІННИКИ НАВЧАННЯ

Мирослава ФАРИНА, студентка медичного факультету

Вітаємо!

ПОЧЕСНЕ ЗВАННЯ – МЕДИЧНИМ ПРАЦІВНИКАМ

«За вагомий особистий внесок у розвиток охорони здоров'я, впровадження сучасних методів діагностики та лікування, високий професіоналізм і з нагоди Дня медичного працівника» Президент України серед інших нагородив і представників Тернопілля.

Зокрема, почесне звання «Заслужений лікар України» присвоєно: **ЗАВОДОВИЧУ Юрію Стефановичу** –

заступникові головного лікаря Тернопільського обласного комунального та протитуберкульозного диспансеру;

ЗАДОРЖНИЙ Любові Василівні – заступникові головного лікаря Тернопільської обласної комунальної клінічної лікарні;

КМІТІ Віктору Вікторовичу – головному лікареві Тернопільської міської лікарні № 2.

У НОМЕРІ

Стор. 2

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНГРЕС ТОВАРИСТВ ХІРУРГІЇ РУКИ

Ось уже 14 років поспіль у різних країнах Європи проводять конгрес федераций європейських Товариств хірургії руки.

Такий форум відбувся у м. Познань, що в Польщі. За сприяння Почесного консула України в Познані п. Лукаша Горювського у роботі конгресу взяла участь делегація від університету на чолі з ректором, член-кор. АМН України, професором Л.Я. Ковальчуком.

Стор. 4

ВЕЧІР ПЕРШОСТІ

Як усі добре знаємо, в ТДМУ навчається дуже багато талановитих особистостей. І саме для того, щоб відзначити таланти наших студентів, а також подякувати їм за їхню наполегливу працю й зусилля, 31 травня в актовій залі нашого університету відбулося свято нагород іноземних студентів під назвою «Вечір першості-2009» (Night of Excellence 2009). Воно було підготоване та проведене e-Matters, асоціацією студентів ТДМУ, що видає журнал e-Times, а також проводить цікаві ток-шоу.

Стор. 6

ЗДОБУТКИ КЛІНІЧНОЇ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ

Конференція «Здобутки клінічної та експериментальної медицини» є традиційною і вже 52 раз проводиться на завершення навчального року, тобто це є щорічний захід з часу заснування ТДМУ й, так би мовити, підбиває підсумки річної наукової діяльності певних вчених, колективів, кафедр, інститутів та університету загалом.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНГРЕС ТОВАРИСТВ ХІРУРГІЇ РУКИ

У рамках перебування в Познані ректор ТДМУ імені І. Я. Горбачевського, член-кореспондент АМН України, професор Л.Я. Ковальчук провів перемовини з ректором Познанського медичного університету ім. К. Марцінковського, проф. Яцеком Високи. Йшлося про напрацювання можливостей та шляхів ширшої співпраці між вищими медичними навчальними закладами обох країн. Результатом є досягнення двосторонніх домовленостей про обмін студентами, участь медичної студентської молоді у роботі «Літніх студій» на базі НОК «Червона калина», стажування викладачів-стоматологів, взаємне вивчення методики навчального процесу та стажування ортопедів у Клініці хірургії кисті.

Власне, програма конгресу складалася з FESSH, SECEC і EWAS-лекцій, майстер-класів і курсів. Ця важлива подія мала одну мету – зібрати хірургів, спеціалістів кисті з усієї Європи і навіть з усього світу, щоб озна-

саяч студентів. Місце проведення конгресу – особлива територія Познані, що зветься «Міжнародні торги». Це територія, де традиційно проводять найбільші бізнес-заходи Європи різноманітних напрямків за участю найпотужніших світових лідерів і компаній. Комплекс сучасних залів конгресу добре оснащений усіма можливими передовими системами комунікацій та сервісу. Конгрес традиційно пов'язаний з комерційними експозиціями, де професійно представлені знані світові виробники продуктів фармації, матеріалів, інструментів, обладнання та видавництва. Тут є усі

Учасники конгресу від ТДМУ

Ось уже 14 років поспіль у різних країнах Європи проводять конгрес федераций європейських Товариств хірургії руки. Такий форум відбувся у м. Познань, що в Польщі. За сприяння Почесного консула України в Познані п. Лукаша Горовського у роботі конгресу взяла участь делегація від університету на чолі з ректором, член-кор. АМН України, професором Л.Я. Ковальчуком. Науково-практичну програму цього засідання зорганізували за підтримки та патронатом медичного університету м. Познань і проводили під безпосереднім керівництвом провідного спеціаліста галузі хірургії руки, проф. Лешека Романовскі.

Congenital, Rheumatoid & Tumors & Various, Various, Rehabilitation, Physiotherapy Conference.

У години дозвілля після секційних засідань зорганізували екскурсійні тури по Познані, що стало для учасників приємним

науково-практичним заходом у царині ортопедії та травматології верхньої кінцівки. Офіційною мовою проведення конгресу була англійська. Реєстрація учасників, авторів абстрактів проводили до 23 листопада 2008 року. Офіційний сайт форуму постійно поновлюють – www.fessh2009.pl. У рамках практичної програми конгресу (3 червня) проводили навчальні курси:

- FESSH: 10 «легких» процедур хірургії руки під керівництвом проф. Alain Gilbert, де обговорювали проблеми, цих «легких», на перший погляд,

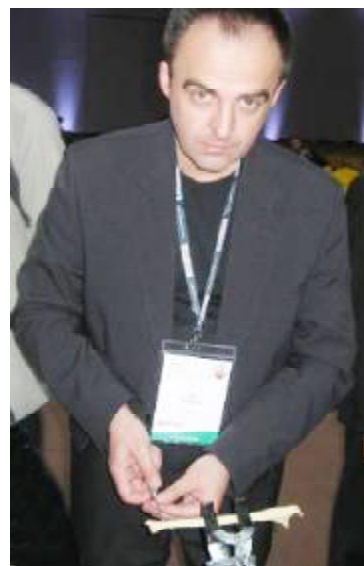
процедур, які зустрічаються у повсякденній практиці хірурга; – SECEC/FESSH: паралізоване плече, де у SECEC керівником

(Зліва направо): проректор ТДМУ, доцент Олег СЛАБИЙ, ректор Познанського медуніверситету, проф. Яцек ВИСОКИ, ректор ТДМУ, проф. Леонід КОВАЛЬЧУК і професор Познанського медуніверситету Анджей ТІКАРСЬКІ

йомитися з ідеями кожного, думками, проблемами та успіхами. Місце проведення форуму не випадкове, адже Познань є містом, де традиції та культура органічно переплітаються з шаленим прогресом освіти, бізнесу й інфраструктури. У період традиційного академічного року місто стає домівкою для 50 ти-

можливості для всебічної реклами компаній. Приємно було зустріти на виставкових майданчиках познанських «Міжнародних торгів» представників Тернопільської фабрики меблів «Нова», що представляли тут мебльовиків України. Конгрес FESSH традиційно у цілому світі вважають особливим

Доцент ТДМУ Ігор КУЛЯНДА під час роботи майстер-класу

Під час роботи конгресу

був Jeno Kiss, а у FESSH – Massimo Ceruso.

Урочиста церемонія відкриття та привітання учасників конгресу відбулася у приміщенні Познанської опери 3 червня ввечері. Робочі дні 4-5 червня були цілком присвячені секційним засіданням за актуальними тематиками (Sessions): Tendon, Phalanges, Nerve, Congenital, DRUJ, Thumb, Radius, Elbow, Carpus, Microsurgery, Dupuytren &

сюрпризом і допомогло зробити час перебування у цьому старовинному місті цікавим та незабутнім.

Увечері 5 червня відбувся незабутній фольк-вечір на відкритому повітрі, на лоні чудової природи Велькопольського національного парку, куди учасників конгресу доправив справжнісінький паротяг.

Олег СЛАБИЙ, проректор ТДМУ

ЗАХОДИ

28 ЧЕРВНЯ – ДЕНЬ МОЛОДІ

У рамках відзначення Дня молоді на Тернопільщині проведуть 25 червня урочисте зібрання та нагородження представників молодіжного активу, лідерів мо-

лодіжних громадських організацій, учнівської та студентської молоді.

Цього ж дня відбудеться фінал обласного етапу Всеук-

раїнського фотоконкурсу «Молоде обличчя України», а 26-28 червня – обласний етап міжнародного мультифестивалю «Студентська республіка».

Крім того, молодь змагати-

меться за перемогу у відкритому турнірі Тернополя з пейнтболу «Кубок Шухевича», а інтелектуальний змаг збере знавців 27-28 червня на Меморіал ім. Юрія Сідлецького з гри «Що? Де? Коли?».

Крім того, до переліку заходів з нагоди Дня молоді внесли деякі скаутські табори: «Країна мрій», «Середземські вогні», «Ревор», «Підйом з переворотом!».

(Прес-служба ТерноДА)

<p>Редактор Олег КИЧУРА Творчий колектив: Лариса ЛУКАЩУК, Оксана БУСЬКА, Ярослав СТАРЕПРАВО Комп'ютерний набір і верстка: Руслан ГУМЕНЮК</p>	<p>Адреса редакції: 46001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1, тел. 52-80-09; 43-49-56 E-mail academia@tdma.edu.te.ua</p>	<p>Засновники: Тернопільський держмедуніверситет ім. І.Я. Горбачевського, управління охорони здоров'я облдержадміністрації</p>	<p>Видавець: Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського Індекс 23292</p>	<p>За точність викладених фактів відповідає автор. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікації.</p>	<p>Реєстраційне свідоцтво ТР № 300 від 19.12.2000 видане управлінням у справах преси та інформації облдержадміністрації</p>	<p>Газета виходить двічі на місяць українською мовою. Обсяг – 2 друк. арк. Наклад – 2000 прим. Замовлення № 168</p>	<p>Газету набрано, зверстано, віддруковано у Тернопільському держмедуніверситеті ім. І.Я. Горбачевського. 46001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1.</p>
---	--	--	---	---	---	---	--

ЗАХОДЬТЕ НА САЙТ ТДМУ: WWW.TDMU.EDU.TE.UA (ВИДАВНИЦТВО «УКРМЕДКНИГА». ГАЗЕТА «МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ»)

14-А ЩОРІЧНА МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ ТА ВИСТАВКА АМЕРИКАНСЬКОЇ АСОЦІАЦІЇ ТЕЛЕМЕДИЦИНИ (АТА) (ЛАС-ВЕГАС, США)

**Василь МАРЦЕНЮК,
Олександр КОВАЛЬЧУК,
Андрій ЛЕПЯВКО**

(Продовження. Поч. у № 11)

Система може мати такі безпроводові медичні монітори:

- Записувач ЕКГ (може записувати та безпроводово передавати ЕКГ з 12-ма відведеннями). Пристрій ЕКГ простий в управлінні, має великий цифровий дисплей, може під'єднуватися до центру даних з метою редагування, отримання заключень та друкування ЕКГ з 12-ма відведеннями;

- Даний пристрій ЕКГ розроблено для моніторингу симптомів, які можуть спостерігатися при патологічних серцевих ритмах. Може використовуватися як записувач ЕКГ з 1-м або 12-ма відведеннями;

- Це пристрій типу «два в одному» для вимірювання рівня глюкози та тиску крові

- Спірометр для вимірювання дихальних функцій легень, таких як VC, FVC, volume-time and flow-volume curves, FVC, FEV1, FEV3, PEF,

- безпосередньо робот, який є біля пацієнта вдома;

- відеокамера;

- периферійні пристрої в роботі: стетоскоп, принтер, телефон;

- зарядний пристрій.

Компанія MedicalPlace (яка належить, до речі, до фірм, що засновані ветеранами армії США) представляє дистанційні вимірювальні монітори, сумісні з відомою системою HealthBuddy, та спірограф, який вимірює PEF та FEV1 й зберігає до 240 зчитувань.

Компанія MedApps представила медичну моніторингову систему, метою якої є зв'язати пацієнтів, їхні сім'ї та заклади охорони здоров'я завдяки технологічному рішенню для дистанційної передачі, заключень та зберігання в часі медичної інформації. Для досягнення цього MedApps створила систему, яка об'єднує портативні безпроводові пристрої для збору й передачі біометричних даних, робить їх доступними для моніторингу професіоналами-медиками. Система має

ла системи відеоконференції. Їхніми визначальними рисами є висока роздільна здатність аудіо-й відео- та їх налаштованість на IP-мережу. Такі системи легко інтегруються у вже існуючі середовища та є надійними в керуванні. Було запропоновано три рішення:

- найпростіша система – орієнтована на кінцевого користувача;

- система орієнтована на спілкування в робочих групах. Підтримується до 4-х одночасних під'єднань;

- покращена система, орієнтована на спілкування в конференц-залах. Підтримується до 6-ти одночасних під'єднань.

3. ВИКОРИСТАННЯ МЕДИЧНИХ ЗОБРАЖЕНЬ У ТЕЛЕМЕДИЦИНІ: АПАРАТНЕ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ОТРИМАННЯ, ОБРОБКИ ТА ПЕРЕДАЧІ ЗОБРАЖЕНЬ

Компанія Dr Systems є одним з лідерів на ринку PACS (англ. Picture Archiving and Communication System – Системи передачі та архівації зображень) і RIS (Radiology Information System – радіологічних інформаційних систем).

Компанія пропонує такі PACS-системи:

- The Dominator (Diagnostic Reading Station) – призначена для інтерпретації та відображення усіх типів обстежень у вигляді медичних зображень та створення відповідних заключень. Система надає лікарям розширену інформацію щодо пацієнта, історії хвороби, алергій, попередніх обстежень, заключень та попередніх висновків інших лікарів. Система може конфігуруватися для вико-

Так виглядає використання системи в конференц-залі

ристання в шпиталях, діагностичних центрах і віддалених місцях, у тому числі й удома.

The Dominator є інтегрованою системою, що використовує професійну робочу станцію та дисплеї медичного моніторингу з високою роздільною здатністю. Система може конфігуруватися з різноманітними моніторами.

- Integrated RIS Solution (інтеграція радіологічної інформаційної системи (RIS) з Dr SYSTEMS PACS).

- Catapult Technologist QC Workstation – робоча станція, що дозволяє оперувати інформацією про пацієнта та його обстеження, описувати зображення (ставлячи на ньому помітки) та використовувати удосконалену обробку зображень, залишаючись водночас з пацієнтом

- Physician Clinical Review – розподілена система (через LAN, Web, CD, DVD), що дозволяє лікарям, які працюють дистанційно, надійно та безпечно переглядати зображення обстежень, прослухати аудіо-висновки, прочитати текстові висновки. Така система може працювати через: LAN Ambassador (інтегрована апаратно-програмна клієнтська станція, яка розробле-

на для відображення зображень у межах лікувального закладу, наприклад, в операційній, реанімаційній та ін.); CSLA (Customer Supplied LAN Ambassador) надає такі ж можливості, але програмним способом; Web Ambassador надає ці ж можливості через «Інтернет» до комп'ютера в офісі, вдома; Media Ambassador надає ці ж можливості, записуючи обстеження на CD або DVD; Standard Web browser може використовуватися за відсутності продуктів типу Ambassador – дозволяє лікарям здійснювати доступ до зображень і заключень через Windows IE.

Компанія JedMed працює на ринку телемедичних периферійних пристроїв для захоплення зображень. Відеоскопічна система VSS має камеру з високою роздільною здатністю, високоінтенсивне джерело світла та швидкозамінні оптичні головки, які дозволяють отримувати зображення в різних локалізаціях.

Відеосистема DigiCAM 2.0 – це відеокамера з високою роздільною здатністю, яка під'єднується через USB-порт з комп'ютером або ноутбуком із здатністю зберігати відео- або просто зображення на жорсткий диск. Такі зображення можуть передаватися через e-mail, заключення лікарів або картки пацієнтів.

Компанія GlobalMedia представила відеокамеру TotalExam Cam – камеру цифрового обстеження. Це перша цифрова камера з високою роздільною здатністю, розроблена для загального та спеціалізованого обстеження. Камера відповідає вимогам високо-роздільної цифрової обробки зображень при загальних оглядах, у дерматології, ЛОР і ін. Камера має двояке під'єднання (USB та S-Video), працює в режимах білого та ультрафіолетового світла. Її дані можуть бути використані в системах EMR (електронних медичних записів).

Компанія MinXRay Inc. представила портативні рентгенографічні системи. CMDR-1S-MIL – це цілковито мобільна цифрова рентгенографічна система.

ДАЛІ БУДЕ

На фото показано використання такої системи

FEF25%, FEF50%, FEF75%, FEF25%-75%, extrapolated volume;

- Професійний Bluetooth-монітор для вимірювання тиску крові та пульсу при гіпертензії;

- Оксиметр для вимірювання рівню кисню в крові та пульсу в реальному часі. Розрахований на 18 годин неперервного користування;

- Bluetooth-вага.

Компанія Universal BioSound, LLC представила сенсори для неперервної дистанційної аускультатії.

Компанія InTouch Health представила систему-робот дистанційної присутності RP-7i. Ця система є платформою надання медичної допомоги, розробленою для використання лікарями багатьох спеціальностей. До системи можуть бути під'єднані діагностичні пристрої з метою безпечного та ефективного дистанційного обстеження пацієнтів. Сюди ж входить спеціально розроблене програмне забезпечення для створення документації. До складу системи входять:

- станція керування, де перебуває лікар;

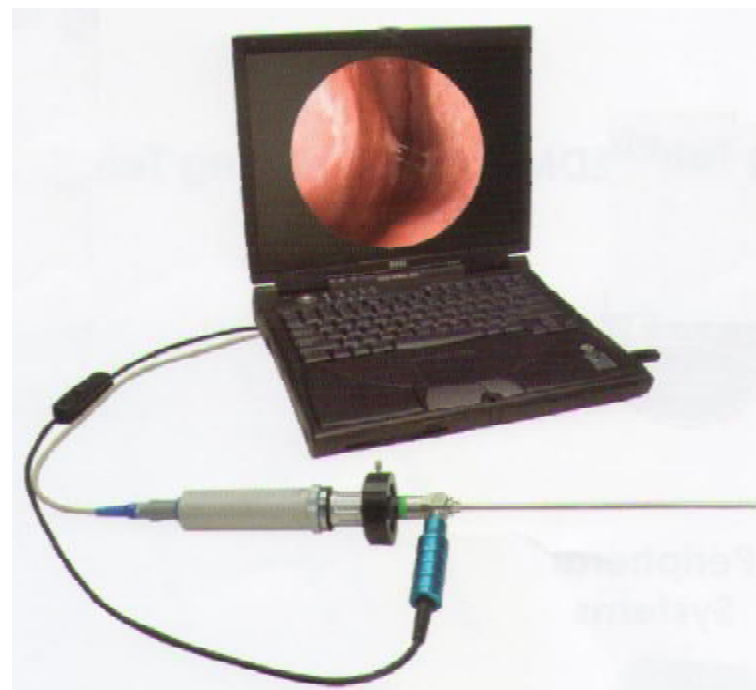
гнучкий набір засобів керування пацієнтами онлайн. Зібрані дані допомагають клініцистам у лікуванні пацієнтів з хронічними захворюваннями.

2. КОНФЕРЕНЦІЇ В ТЕЛЕМЕДИЦИНІ: ВЕБ, ГОЛОСОВІ ТА ВІДЕО

Лідерами в галузі відеоконференц-зв'язку і надалі залишаються компанії Tanberg та Polysom, які представили свої розгорнуті експозиції. Зазначу, що досить часто монітори Tanberg використовувалися в телемедичних апаратно-програмних комплексах інших фірм, представлених на виставці.

Так компанія AT&T Connect запропонувала програму, яка дозволяє трансформувати багаточислові голосові та веб-конференції в єдиний програмний продукт, яким можуть користуватися усі працівники корпорації подібно до e-mail. Програма використовує переваги як голосового зв'язку, так і веб-технології, забезпечуючи при цьому автоматичні онлайнві зустрічі від 2 до 125 учасників.

Компанія LifeSize представля-

Відеосистема DigiCAM 2.0

ВЕЧІР ПЕРШОСТІ

Основний задум проекту полягав у тому, щоб обрати переможців серед іноземних студентів ТДМУ в таких номінаціях, як: «Найталановитіший студент», «Найкращий студент року», «Наймодніший студент», «Друзі року», «Найкраща пара закоханих». Переможців у номінації «Найкращий студент року» було визначено за критерієм успішності, а от в інших номінаціях — у процесі вибору провели загальне голосування. І, нарешті, на святково оформленій сцені в радісній та піднесеній атмосфері назвали переможців.

На «Вечорі першості» не залишилися без нагород також і викладачі університету. Для них запровадили номінацію «Викладач року» на різних курсах і факультетах. Отож за результатами голосування наших іноземних студентів викладачами року для першого курсу медичного факультету стали доцент кафедри анатомії людини Борис Ремінецький і доцент кафедри медичної біології, мікробіології, вірусології та імунології Тетяна Бігуняк. Переможцем у номінації «Викладач року на другому курсі» став доцент кафедри медичної біології, мікробіології, вірусології та імунології Михайло Творко.

Грамоту «Викладач року на третьому курсі» отримала доцент кафедри педіатрії та дитячої хірургії Світлана Никитюк.

Ведучі «Вечора першості» Шалені Прабагаран (Малайзія) і Охене-Джан Кофі Афарі (Гана)

Найкращим викладачем четвертого курсу медичного факультету став завідувач кафедри оториноларингології, офтальмології та нейрохірургії, професор Олександр Яшан, п'ятого курсу — асистент кафедри педіатрії та дитячої хірургії Інна Сахарова, а шостого — асистент кафедри

внутрішньої медицини з клінічною імунологією та алергологією Уляна Слаба.

Викладачами року на стоматологічному факультеті стали завідувач кафедри хірургічної стоматології, доцент Ярослав Нап'рний, асистенти кафедри ортопедичної стоматології Андрій Сторожко та Андрій Кар-

нківський, асистенти кафедри терапевтичної та дитячої стоматології Наталія Чорній та Мар'яна Якимець.

Була також номінація «найкращий інспектор деканату іноземних студентів», переможцем у якій стала Уляна Шафаровська.

Як усі добре знаємо, в ТДМУ навчається дуже багато талановитих особистостей. І саме для того, щоб відзначити таланти наших студентів, а також подякувати їм за наполегливу працю й зусилля, 31 травня в актовій залі нашого університету відбулося свято нагород іноземних студентів під назвою «Вечір першості-2009» (Night of Excellence 2009). Воно було підготоване та проведене e-Matters, асоціацією студентів ТДМУ, що видає журнал e-Times, а також проводить цікаві ток-шоу. В рамках підготовки вечора нагородження наші іноземні студенти утворили організаційний комітет у складі представників різних країн.

Гості свята мали змогу на власні очі побачити артистичні таланти студентів ТДМУ, адже у перервах між оголошенням переможців на сцені вони співали пісні в різних стилях, демонстрували танцювальну майстерність, жартували й дивували публіку. Найкращими ж студентами року стали: на першому курсі медичного факультету — Глен Оріаіфо і Елвіс Муфткі, на другому курсі — Отунеме Хансон Чіді, Гіфт Еленга і Енам Акото, на третьому — Ібрагім Сіркі, Наталія Муравська і Олексій Луцук, на четвертому — Супрова Чакраборті, Фірвана Мохаммед і Анна Пелах, на п'ятому курсі — Бісвас Іра та Аян Пратім Чакраборті, на шостому — Валентин Ніколов, Алмер Мохамад і Балван Валід Кхавар. Найкращим студентом інституту медсестринства стала Аніфова-

се Толу Рут, стоматологічного факультету — Наталія Білас, Оуеслаті Скандер, Мілош Кола і Тереза Омонді, фармацевтичного факультету — Грейс Адо і Юлія Аксянюк.

«Вечір першості-2009» став для студентів ТДМУ ще одним захопленням проявляти й розвивати свої таланти, дав впевненість, що талановитість і старанність не залишаються непоміченими. Сподіваємося, що проведення таких вечорів нагородження, як можливості відзначити й винагородити таланти та наполегливу працю студентів, стане традицією в нашому університеті.

Юрій ДЕРЕМЕНДА,
заступник декана
факультету іноземних
студентів

НАЙКРАЩІ МЕДСЕСТРИ

Обласний конкурс професійної майстерності «Краща медсестра-2009» відбувся в Чортківському медичному коледжі. У ньому взяли участь медичні сестри з 28 лікувально-профілактичних закладів краю.

При вході до навчального закладу, де вже не вперше відбуваються такі змагання, святковий тон задавав духовий оркестр, який зустрічав делегації медиків з усієї області.

Учасників та гостей конкурсу привітав директор Чортківського державного медичного коледжу, заслужений лікар України Любомир Білик. До вітального слова були запро-

Переможниці конкурсу – Наталія ІВАСЬКІВ, медсестра Козівської ЦРЛ (II місце), Наталія КІСІЛЬ, медсестра Кременецької ЦРЛ (I місце), Тетяна БОДНАРЧУК, медсестра Чортківської ЦРЛ (III місце)

шенні заступник начальника головного управління охорони здоров'я Тернопільської ОДА Михайло Буртняк, голова обласного осередку асоціації медичних сестер Надія Фарійон, заступник голови Чортківської РДА Іван Стецишин, голова Чортківської районної ради Роман Чортківський, мер міста Чорткова Ігор Билиця. Програму обласного конкурсу продовжив концерт за участю студентів і викладачів Чортківського медичного коледжу. Відтак ведучі заходу представили судівську колегію, яку очолив заступник начальника головного управління охорони здоров'я Тернопільської ОДА Віктор Овчарук та учасників конкурсу.

Перший етап конкурсу роз-

почався комп'ютерним тестуванням, в якому кожний з учасників відповів на 100 запитань. У другому етапі конкурсанти вибирали профіль завдання (терапевтичний, хірургічний, педіатричний) та порядкові номери, за якими демонстрували журі практичну майстерність медичної сестри. Кожна медсестра вирішувала ситуаційну задачу й виконувала одну маніпуляцію.

За результатами змагань журі підбило підсумки. Кращою медичною сестрою області 2009 року стала медична сестра Наталія Кісіль — медична сестра Кременецької комунальної центральної лікарні. Друге місце виборола Наталія ІВАСЬКІВ — медична сестра Козівської районної лікарні. Третю сходинку посіла Тетяна БОДНАРЧУК — медична сестра Чортківської райлікарні. Переможцям вручили грамоти головного управління охорони здоров'я Тернопільської ОДА, цінні подарунки та квіти.

Як розповіла голова обласного осередку асоціації медичних сестер України Надія Фарійон, подарунки та грамоти від цієї організації отримали всі 28 учасників. — «Ми вирішили на згадку про цю подію презентувати всім медсестрам фотоальбоми, гадаю, що першими там будуть саме світлинами конкурсу», — сказала вона.

Варто зазначити, що переможниця обласного етапу візьме участь у Всеукраїнському конкурсі професійної майстерності, який, ймовірно, відбудеться цієї осені в місті Житомир.

Лариса ЛУКАЩУК

ПІДСУМКИ ОГЛЯДУ-КОНКУРСУ САНІТАРНИХ БЮЛЕТЕНІВ

Стали відомі підсумки обласного огляду-конкурсу санітарних бюлетенів серед лікувально-профілактичних закладів. Для підвищення якості та ефективності пропаганди формування здорового способу життя, морально-гігієнічного виховання, медико-санітарної підготовки краян цей захід провели з питань профілактики ВІЛ/СНІДу, наркоманії, тютюнопаління та алкоголізму.

Всього на конкурс представили 45 санітарних бюлетенів із лікувально-профілактичних закладів області. На жаль, у заході не взяли участі міські лікувально-профілактичні заклади, обласний комунальний клінічний онкологічний диспансер, СТМО «Фізіотрія», обласний комунальний наркологічний диспансер, обласний комунальний клінічний шкірно-венерологічний диспансер, обласний комунальний лікувально-фізкультурний диспансер та лікувально-профілактичні заклади Лановецького, Монастирського, Підволочиського, Тернопільського й Чортківського районів.

Обласна конкурсна комісія визначила переможців конкурсу та вирішила нагородити переможців дипломами і подарунками. Перше місце: «Профілактика СНІД» — санітарний бюлетень хірургічного відділення обласної комунальної клінічної лікарні та «Профілактика шкідливих звичок» — санітарний бюлетень ЛОР-відділу Борщівської ЦРКЛ. Другу сходинку посіли: «Профілактика ВІЛ/СНІД» — санітарний бюлетень поліклінічного відділення обласної комунальної дитячої клінічної лікарні й «Правда про СНІД» — санітарний бюлетень ФАП с. Куропатники Бережанського району. На третьому — «Правда про СНІД» — санітарний бюлетень обласної комунальної клінічної психоневрологічної лікарні та «Шкідливість тютюнопаління» — санітарний бюлетень ПВНЗ «Галицький медичний коледж», м. Підгайці.

(Прес-служба ТерноДА)

Ольга ГУЦАЛЮК, старша медична сестра II психіатричного відділення, Марія КУЛИК, учасниця конкурсу, Надія ФАРИЙОН, заступник головного лікаря з медсестринства обласної психо-неврологічної лікарні

МАЙСТЕРНІСТЬ МЕДИКІВ

21 червня святкували День медичного працівника. У другій міській лікарні Тернополя вирішили дещо порушити давню традицію, зорганізувавши конкурс на кращий медсестринський пост, влаштували виставку-конкурс творчих робіт працівників, відкрили також меморіальну галерею перших очільників цього закладу.

ДЛЯ ПЕРЕМОЖЦЯ – МЕБЛІ У ПОДАРУНОК

Провести конкурс на кращий медсестринський пост вирішили на засіданні медсестринської ради лікарні, — розповідає головна медсестра цього закладу Наталія Іванова. — Спочатку, коли оприлюднили своє рішення, більшість медпрацівників сприйняла його з прохолодою, мовляв, пост як пост, що ж там іще нового придумати. Але взялися за підготовку й усі так прийняли цю ідею, що навіть з'явилася здорова конкуренція, кожне відділення намагалось довести — його пост найкращий. Навіть лікарі, завідувачі відділень, які, здавалося б, і не мали особливого стосунку до цього, теж допомагали. Найголовніше, що не було байдужих, та й об'єднала всіх спільна справа. Медики проявили неабиякі здібності та старанність в облаштуванні самого поста, і в підготовці медсестри до співбесіди, і в оформленні папок методологічної документації. Скажімо, в гінекологічному відділенні конкурсна комісія була надзвичайно подивована, взявши до рук журнал відгуків, де, крім подяк лікарям, медсестрам, з фотографій усміхалися новонароджені, такі очікувані дітки, зворушили їх і вірші від вдячних пацієнтів.

Але конкурс є конкурс, отож оцінювання проводили за п'я-

зультати й у гастроентерологічного та гінекологічного відділення, про це оголосили на врочистих зборах з нагоди Дня медичного працівника. А на переможців, звісно, чекав приз, його встановили у приміщенні кардіологічного відділення того ж дня — сучасний меблевий набір тепер є окрасою поста медсестри.

«УМІЛІ РУКИ» МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Саме так вирішили назвати виставку-конкурс художньої творчості. Задум цього проекту належить головному лікарю Віктору Кміті. В такий оригінальний спосіб тут запрагли показати чим, окрім медицини, живуть медпрацівники, розкрити ще невідомі таланти та світ їхніх розмаїтих захоплень. Подивитися,

Головна медсестра Наталія ІВАНОВА (ліворуч) і медсестра Надія МОСТЕЦЬКА

скажу вам, було на що. Вже з порогу гостей зустрічала медсестричка у модельному, виготовленому зі шприців і систем, халаті. Задумка створити такий виріб виникла у медсестер гастроентерологічного відділення.

Роль моделі погодилася виконувати медсестра Надія Мостецька. «Я одразу вжилася в цю роль, хоча до того ніколи моделлю не була, — каже дівчина. — Взагалі мені так це сподобалося. Під час пошиття кілька разів на день приміряла халат, ми всі часто радилися, як краще зробити».

Далі ж було ще цікавіше. На красиво оформлених столах розмістили свої творіння представники 16 відділень лікарні. Широка палітра виробів медиків-умільців не могла не викликати відчуттів захоплення. Вражала й майстерність виробів медичних сестер, нянечок, лікарів.

На виставці можна було по-

Медсестра Людмила МІСЬКІВ

бачити багато вишитих картин, на яких милували око квіти, ангели, немовлята, сюжети з природою та натюрморти.

Більшість робіт — доцента ТДМУ Марії Гаріян. «Вишивання для мене — це своєрідний відпочинок для душі, моє захоплення впродовж багатьох років, — каже вона. — Цього мене навчила мама».

Родзинкою виставки були сюжетні композиції. Ось у парі під ручку поєдналася лисичка із зайчиком, в українському строї з кошником у лапках вони збирають пожертви на українську медицину, вселяє оптимізм квітуча екібана з орхідей та медичного начиння — «Ще не вмерла медицина», зворушує до сліз й звичайна овочева грядка, в якій із листя капусти визирає малюк. А як хочеться поласувати тортом з кремовим лікарем та трішечки пригубити шампанського «Українського лікувального — гастроентерологічного», яке уміло приготували до свята працівники гастроентерологічного відділення.

Торт, мов палаюче серце, прикрашений кардіограмою, вив'язані гачком крапельниця та медичні інструменти, пиріг, що нагадує карету швидкої допомоги, композиція з прозорих камінчиків «Дерево життя», салат з гранатових зерняток у вигляді символу медицини — чаші зі змією, поетичні послання батькам ще ненароджених немовлят, вишиті картини «Батьківська любов» і «Мамина ласка» і ще багато інших творінь, напевне, не залишили байдужим жодного, хто побував того дня на виставці.

Щедрими подарунками відзначили на конкурсі й переможця — медичний персонал гастроентерологічного відділення за лінію модельного одягу для медсестри. У нагороду вони отримали ксерокс, принтер і сканер. Персональним призом від головного лікаря нагородили медсестру гастроентерологічного відділення Людмилу Міськів за композицію «Дерево життя». Заступник начальника міського управління охорони здоров'я Ольга Ермоленко вручила грошову премію акушерці жіночої консультації Галині Бабчишин за серію вишитих картин.

Лариса ЛУКАЩУК

ЗДОРОВА МАТИ – ЗДОРОВА ДИТИНА

Від чого залежить розвиток і здоров'я дитини? Від генів батьків, певна річ, їхнього здоров'я. Є й інші чинники – харчування, екологія, спосіб життя. Медики переконують: починати піклуватися про дитину батьки повинні ще до її зачаття, дбаючи про власне здоров'я (недарма кажуть: здорова мати – здорова дитина), готуючись до самих пологів. А якщо лелека тривалий час не прилітає – звертатися до лікарів. Репродуктивна медицина – це цілий напрям медико-біологічних знань, що розв'язує проблеми з народженням дітей і планування сім'ї.

Що кажуть медики про репродуктивне здоров'я мешканців України і Тернопільщини зокрема? За словами завідувача амбулаторно-поліклінічного відділення обласного перинатального центру Павла Кашуби, згідно з офіційною статистикою 6,8 відсотка жінок у країні страждають від безпліддя. Їх понад 860 тисяч. Про безпліддя чоловіків точної статистики немає. Якщо в пари є проблеми з дітородінням, обстеження треба пройти обом. Серед причин, що перешкоджають подружжю завести спадкоємця, на першому місці — інфекції, які передаються статевим шляхом, і аборт.

І ще трохи статистики... За останні 10 років кількість абортів в Україні знизилася всемеро. На Тернопільщині за минулий рік зроблено 3,5 тисячі штучних переривань вагітності. За цим показником область на 5–6 місці в Україні. Хоча загальновідомо: здоров'ю жінки аборт завдає величезної шкоди, спричиняючи різноманітні ускладнення. У Бучацькому районі, розповів Павло Кашуба, жінка померла. До лікарів вона не зверталася. Це був кримінальний аборт зі смертельним наслідком.

Репродуктивне здоров'я нації — не лише медична, а й соціальна та економічна проблема, розв'язати яку стараннями самих лише медиків неможливо.

— Зусилля наших фахівців спрямовані на виховання відповідальних за батьківство батьків — підготовку сімейних пар до вагітності, пологів, грудного вигодовування, — сказала лікар кабінету планування сім'ї міської комунальної лікарні №2 Іванна Наконечна. — Понад п'ять років тому за підтримки благодійного фон-

ду «Карітас» у Тернополі створили першу школу відповідального батьківства. Зараз таких три. При кожній жіночій консультації в центральних районних лікарнях також є школа безпечного материнства та відповідального батьківства. Консультуємо з приводу вагітності, пологів, грудного вигодовування... Приходять не лише жінки, а й чоловіки, і батьки одружених, що дуже важливо. Адже психологічна підтримка родини поліпшує здоров'я не лише матері, а й дитини. Народжувати майбутня мама повинна зі знаннями справи, тоді вона буде спокійна й зможе уникнути фатальних помилок.

Лікар-генетик обласної клінічної дитячої лікарні Лариса Гарбуз за свою багатолітню практику бачила чимало сімейних трагедій, пов'язаних з репродуктивними втратами.

— Щороку в області народжується майже 300 дітей з вродженими вадами розвитку. 16 відсотків з них — з важкими вадами, що не піддаються корекції. На жаль, 80 відсотків подружніх пар звертаються до генетиків вже після настання вагітності або народження дитини і лише 20 відсотків — коли планують народити. Нині в нашій медико-генетичній консультації проводять ДНК-діагностику, інші лабораторні дослідження, які дозволяють завчасно довідатися про ризик виникнення в дитини спадкової вродженої патології. Деякі види спадкової хвороби виявляються в початковій стадії, і якщо дитину вчасно пролікувати, вона не стане інвалідом.

Основні фактори ризику народити хвору дитину — шкідливі умови праці майбутньої матері, вживання алкоголю, наркотиків, куріння, хронічні інфекції, що підточують організм, контакти з носіями інфекцій.

Жінкам, які готуються стати матерями, лікарі-генетики радять вживати продукти, що містять велику кількість фолієвої кислоти (вітамін, що запобігає вродженим спадковим хворобам, покращує регенерацію ДНК), регулярно і до вагітності лікувати хронічні недуги.

В обласному перинатальному центрі «Мати і дитина», створеному на базі пологового будинку, крім, власне, пологового будинку і відділення акушерської допомоги, функціонує неонатологічне відділення з реанімацією новонароджених. Ще один блок відведено під центр планування сім'ї, денний стаціонар, фізіотерапевтичне відділення. Завдяки новітньому обладнанню, що його придбав перинатальний центр, недоношені дітки вагою 500 грамів отримали шанс вижити.

Оксана БУСЬКА

З'їзд Товариства Мікробіологів України

25-30 травня відбувся XII з'їзд Товариства мікробіологів України ім. С.М. Виноградського. У ньому взяли участь 264 науковці з м. Києва та областей України, представники Білорусі, Грузії, Молдови, Росії, Англії, Бельгії, Словаччини, Угорщини. Форум зібрався в Ужгородському національному університеті. Представили 29 пленарних, 87 секційних і 153 стендових доповідей.

На відкритті ми були приємно вражені академічним співом хору викладачів УжНУ, який існує вже понад 40 років.

На початку роботи з'їзду був заслуханий звіт про діяльність ТМУ за останніх п'ять років та відбулися вибори керівних органів товариства, до складу яких цього року мав честь бути обраним професор ТДМУ Сергій Климнюк.

У своєму виступі на відкритті з'їзду президент ТМУ ім. С.М. Виноградського, академік НАН України В.С. Підгорський підкреслив, що за участю мікроорганізмів відбуваються процеси отримання біогазу, етанолу, кисломолочних продуктів, видалення з ґрунту та води важких металів, утилізація масел і нафтопродуктів, інших токсичних органічних і неорганічних сполук тощо. І тому завдання українських мікробіологів полягає в тому, щоб ці препарати та продукти створювали й виробляли у нашій країні. Для цього є всі умови: високий науковий потенціал, бажання споживачів і відповідних промислових підприємств. Створивши відповідні фінансові та інноваційні умови, високотехнологічні процеси, промисловість країни спроможна забезпечити українців сучасними біотехнологічними препаратами й продуктами.

Цікавими були засідання секцій «Систематика, фізіологія, біохімія та генетика мікроорганізмів», «Медична мікробіологія та імунологія», «Біотехнологія». Кож-

Президія з'їзду та хор викладачів УжНУ

на з доповідей викликала цікаву й жваву дискусію серед слухачів. Особливо — доповіді про властивості різних пробіотиків та їх застосування, проблеми й перспективи сучасної фаготерапії, антибіотикорезистентність збудників опортуністичних інфекцій, профілактику госпітальних інфекцій, філогенетичний аналіз вірусів грипу, виділених за останні два роки, взаємодію імунної системи людини та мікроорганізмів.

Зустріч мікробіологів України та гостей нашої країни дозволила нам познайомитися з колегами, побачитися з друзями, почути й обговорити фундаментальні та прикладні результати досліджень науковців різних шкіл, які працюють з вірусами, бактеріями, мікроскопічними грибами. Приємно було дізнатися

про їхні успіхи у створенні нових препаратів, продуктів і біотехнологічних процесів для медицини, промисловості, сільськогосподарства, охорони довкілля.

Крім того, відбулася нарада завідувачів кафедр мікробіології, на якій обговорювали засади Болонського процесу та питання оптимізації кредитно-модульної системи й викладання мікробіології у ВНЗ.

Час, проведений на з'їзді ТМУ, збагатив усіх учасників не лише новими знаннями, а й дозволив отримати цікаві враження від університету, від міста Ужгорода, Закарпатської області.

Сергій КЛИМНЮК,
професор,
Олена ПОКРИШКО,
доцент

Проф. ТДМУ Сергій КЛИМНЮК, академік НАНУ, член-кор. АМНУ, проф. Володимир ШИРОБОКОВ, завкафедри Вінницького державного медуніверситету, проф. Гордій ПАЛІЙ

КОНФЕРЕНЦІЯ

ЗДОБУТКИ КЛІНІЧНОЇ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ

Основний тип доповідей на конференції — стендові. При цьому доповідач має час і для пояснення основних чинників своєї роботи, і для відповідей на запитання слухачів. Така форма дозволяє зробити презентації якнайбільшій кількості учасників.

Зазначу, що порядок денний конференції не обмежувався роботами, зробленими у стінах нашого університету. Запрошення до участі у конференції були розіслані в усі вищі та середні навчальні медичні заклади, а також обласні управління охорони здоров'я поштою та електронними листами. На WEB-порталі нашого університету також розмістили оголошення про проведення форуму разом із запрошеннями до участі. Таке інформаційне забезпечення дозволило долучити до конференції значну кількість науковців і практичних лікарів з навчальних та клінічних закладів України. Цьогоріч до нас надійшла рекордна кількість робіт — 263. 113 з них — тернопільських авторів, 150 — з інших міст, серед яких 49 були оформлені як статті та передані для публікації в однойменний фаховий журнал нашого університету.

У рамках форуму проводили чотири секційні засідання: «Внутрішня медицина», «Хірургічні захворювання», «Охорона материн-

Конференція «Здобутки клінічної та експериментальної медицини» є традиційною і вже 52 раз проводиться на завершення навчального року, тобто це є щорічний захід з часу заснування ТДМУ й, так би мовити, підбиває підсумки річної наукової діяльності певних вчених, колективів, кафедр, інститутів та університету загалом.

Професор Катерина ПОСОХОВА виступає на науково-практичному семінарі з «GCP»

ства і дитинства», «Експериментальна медицина». Провідні вчені нашого університету були кура-

торами секцій та своєрідним журі, яке високо оцінило, зокрема, роботи секції експериментальної медицини за змістовність презентацій та якість оформлення стендів.

У рамках проведення конференції відбувся науково-практичний семінар «GCP (Good Clinical Practice): Наукові та етичні стандарти проведення клінічних досліджень», який викликав чималий інтерес в клініцистів нашого ВНЗ, адже GCP є всесвітньо визнаним кодексом методик та методології проведення медичних досліджень. Лекційні виступи провели професори нашого університету: Катерина Посохова — керівник регіонального відділення Державного фармакологічного центру МОЗ України, Степан Вадзюк — голова комісії з біоетики, Микола Швед

— проректор з наукової роботи, Олександр Яшан — проректор з лікувальної роботи, а також Ігор Господарський, Ігор Жулкевич, Іван Кліщ, Олександр Олещук. Виконувати всі клінічні й наукові дослідження повинні за принципами GCP. Етичні аспекти проведення будь-яких клінічних досліджень при вивченні властивостей лікарських засобів передбачає повну інформованість пацієнта про дослідження та можливість розвитку побічних ефектів. Обов'язковою є отримання письмової згоди пацієнта перед проведенням дослідження та його повне право будь-коли припинити свою участь у ньому.

Конференцію завершили пленарним засіданням, на якому проректор ТДМУ Микола Швед підбив підсумки зробленого. Кращі роботи презентували усім учасникам конференції. Кожен отримав також сертифікат учасника та збірники робіт III підсумкової науково-практичної конференції «Здобутки клінічної та експериментальної медицини».

Микола ШВЕД,
проректор з наукової роботи, професор,
Володимир ВОЛОШИН,
керівник відділу з організації наукових форумів, доцент

ЗУСТРІЧ

УКРАЇНСЬКО-НІМЕЦЬКА СПІВПРАЦЯ З ПРОФІЛАКТИКИ ВІЛ/СНІДУ

В облдержадміністрації відбулася зустріч з делегацією Німецького товариства технічного співробітництва, яке є учасником німецько-українського проекту з профілактики ВІЛ/СНІДУ.

У Тернополі перебувала делегація Німецького товариства технічного співробітництва (GTZ), яка вивчала хід реалізації та можливість продовження на наступні два роки німецько-українського проекту з профілактики ВІЛ/СНІД, що здійснюється у нашому краї на основі Меморандуму про співпрацю між Тернопільською обласною державною адміністрацією та Німецьким товариством технічного співробітництва (GTZ) від 31 серпня 2007 р.

З цією метою німецька делегація побувала у Тернопільському СНІД-Центрі, протитуберкульозному та наркодиспансері, обласному центрі соціальних служб сім'ї, дітей та молоді, обласному комунальному «Центрі здоров'я», зустрілася з представниками громадської організації «Джерела».

Під час зустрічі в облдержадміністрації проаналізували питання з впровадження в краї німецько-українського проекту з профілактики ВІЛ/СНІД, а також йшлося про перспективи подальшої співпраці між облдержадміністрацією та GTZ у сфері профілактики й подолання ВІЛ/СНІДу.

(Прес-служба ТерноДА)

ЗАПОБІГТИ «СВИНЯЧОМУ» ГРИПУ

В обласній державній адміністрації розробили план заходів із запобігання щодо виникнення серед країн захворювання на «свинячий» грип. Їх затверджено відповідним розпорядженням голови облдержадміністрації Юрія Чижмаря.

Для координації протиепідемічних заходів та оперативного реагування у випадках ускладнень епідеміологічної ситуації із захворювання на «свинячий» грип буде створено обласний та районні (міський) оперативні штаби.

З метою своєчасного виявлення циркулюючих вірусів грипу заплановано проводити вірусологічний моніторинг. Для цього треба зміцнити матеріально-технічну базу вірусологічних лабораторій обласних станцій та держветмедичини в області. В разі виділення збудників грипу передавати матеріал (ізолят вірусу) на підтвердження в Український центр грипу і гострих респіраторних вірусних інфекцій та вірусологічну лабораторію Центральної СЕС МОЗ України.

Головне управління охорони здоров'я, ветеринарної медицини в області, обласна санітарно-епідеміологічна станція, райдержадміністрації, виконком Тернопільської міської ради мають визначити наявність та створити запаси матеріальних ресурсів на випадок пандемії та панзоотії грипу (антивірусні препарати, засоби індивідуального захисту, вакцини, обладнання, дезінфекційні засоби, діагностичні та витратні матеріали для проведення лабораторних досліджень) та автотранспортних засобів для швидкого застосування у разі потреби. Забезпечити належне зберігання таких ресурсів і засобів.

Необхідно також зорганізувати семінари, конференції, наради з питань епідеміологічного нагляду та епізоотичної ситуації, клінічних проявів захворювання на грип та його лікування. Активізувати просвітницьку діяльність

засобів масової інформації та санітарно-освітню роботу серед країн щодо методів запобігання захворюваності на свинячий грип серед людей і тварин, факторів ризику зараження, негативних наслідків пандемії грипу, безпечності продуктів харчування, поводження із тваринами тощо.

Обласна санітарно-епідеміологічна станція, головне управління ветеринарної медицини в області, райдержадміністрації, виконком Тернопільської міської ради постійно забезпечуватимуть ветеринарно-санітарний контроль та нагляд за продовольчими ринками та ринками торгівлі живими тваринами; надходженням м'яса та необробленої м'ясопродукції в установи громадського харчування, придорожні кафе, м'ясопереробні підприємства тощо; переміщенням тварин, сировини та продукції тваринного походження; подвірним забоєм тварин; утилізацією відходів тваринного походження.

А Тернопільська митниця та митні пости в м. Збараж та м. Чортків до того ж мають ще посилити контроль за продукцією тваринництва та сировиною, що експортуються на територію області.

У разі виявлення хворих з підозрою на захворювання грипом визначити місця для їх ізоляції, подальшої шпиталізації та обсервації осіб, що перебували в контакт з ними. Облаштувати інфекційні стаціонари окремими палатами для шпиталізації хворих на «свинячий» грип. А в місцях масового перебування, скупчення людей (аеропорт, залізничні вокзали, автовокзали, автостанції, ринки), у дитячих дошкільних, освітніх закладах, установах охорони здоров'я, закладах культури, на громадському транспорті, на підприємствах, в організаціях та установах, незалежно від форми власності та відомчої належності, необхідно забезпечити дотримання протиепідемічного режиму, в тому числі дезінфекційних заходів.

ОБ'ЄКТИВ

Любов ПІТУХ, студентка фармацевтського факультету (ліворуч) та Ірина ТРЕТЯК студентка стоматологічного факультету (праворуч) під час практичних занять

ФРОНТОВА СЕСТРА МИЛОСЕРДЯ

У житті тернополянки Ніни Іванівни Медведєвої є дві дати, які вона відзначає з особливим трепетом: 9 травня – День Перемоги і третя неділя червня – День медика.

— Про те, що стану медичною сестрою й гадки не мала, — каже Ніна Іванівна, — хотіла вступити до Донецького індустріального інституту, хімію дуже любила.

Але чи то доля, чи війна розпорядилася інакше і саме ця професія стала на п'ять років для неї смыслом життя, допомогла врятувати не одну солдатську долю й обрати медичний фах її дітям.

Ніна Іванівна пригадує червень 1941 року, випускний вечір у сьомій школі м. Полтави. Переповнена пахощами квітів, повна музики, співів, надій українська ніч. Випускники вже знали, хто куди поїде складати вступні іспити. «Мені навіть запрошення надіслали з Донецького індустріального інституту, згадує Ніна Медведєва. — А зранку оголосили: війна! Через два місяці в Полтаву ввійшли німецькі танки. Окупація. Коли визволили наше місто, я того ж дня пішла у військомат, записалася на курси медсестер і вже через три місяці нас мобілізували на фронт — у військовий шпиталь за номером 3446. Він розташувався у містечку Гайсин, що на Вінниччині. Коли ми туди приїхали, нам командир й каже: «Бачите, дівчата, цю вулицю, ось по ній ідіть, можете вибирати будь-який будинок — вони усі вільні. Ми й вибрали, та швидко лягли спати просто на долівці, такі були стомлені. А серед ночі прокидаємося від чийогось крику: «Де ж тепер мої дітоньки спати будуть?» — з плачем та риданнями постала перед нами стара жінка. Намагалися заспокоїти її, але вона відчинила двері і пішла в ніч — грім, блискавка, дощ, та здається, ніщо не могло стримати одержиму. Вже вранці нам розповіли, що на цій вулиці донедавна мешкали євреї, а однієї ночі їх німці зібрали в урочищі та розстріляли. І в цієї жінки одразу не стало матері, доньки і двох онуків. І нині пригадую цей випадок з болем в душі, звісно, це страшні спогади».

Пізніше шпиталь, де служила Ніна Іванівна дислокувався в Румунії, медики приймали поранених з фронтового медсанбату. Ешелони з солдатами йшли і вдень, і вночі, отож роботи було чимало — мити, перев'язувати рани хворим, накладати гіпс.

— На все життя запам'ятала тоді й урок милосердя, — продовжує Ніна Іванівна. — У нашому шпиталі працювали на різних роботах німецькі полоненні. Якоюсь вони чистили каналізаційний люк і отруїлися, очевидно, якимись природними газами. Коли їх витягли звідти, то наш начальник шпиталю, полковник медичної служби з прізвищем Нецвітай, кинулася робити нещасним штучне дихання і ми теж. А одна з медсестер не захотіла й відмовилася: «Це ж німці», — мовила з криком. Тоді наша Нецвітай піднялася і доволі не по-жіночому дала їй доброго ляпаса та

промовила: «Ніколи не забувай, ти — сестра милосердя!» Але я вже тоді знала, що для мене це не просто професія, а поклик душі — допомогти тим, хто страждає. Бо ж милосердя дуже потрібне, а війна, як довів цей випадок, — це не лише вбивати.

Ніна МЕДВЕДЄВА (праворуч) з подругою (1945 р.)

А з фронту знову й знову доправляли нових поранених, більшість з них були з «отводящими гипсами», як тоді це називали. Яке це було страждання для хлопців. Гіпс у фронтових умовах накладали просто на рану, на якій з часом з'являлося багато білих черв'яків. Вони поїдали гній. «Ми знімали гіпс маленьким ножиком, а щоб не поранити шкіру, рану з черв'яками притримували рукою, — мовить фронтовичка. — Звісно, ви можете хіба здогадатися, скільки терпіння й витримки вартувало мені, тоді вісімнадцятирічній дівчині, робити таку процедуру. Коли побачила це вперше не втрималася і поділилася думками з хірургом, а він прочитав мені добру лекцію і сказав: «Черв'яки й справді не дуже приємні, але подивися, як вони гарно рану очистили». До слова, зовсім недавно в одній з телепередач почула про ноу-хау американців — на рани, що важко піддаються лікуванню, запускають біленьких черв'яків, які чудово знищують гній. А я пригадала як ми це робили ще понад 60 років тому».

Війна забрала у Ніни Іванівни молодість, перекроїла долю, змусила пройти випробування через найжорсткіший детектор — смерть. І нині ятрають серце, не дають заспокоїтися душі молоді, сповнених снаги до життя солдатів, її онуків.

— У місті Фокшани в лісозмузі, неподалік від нашого шпиталю, розбили палатки, де розмістили радянських воїнів з німецького полону, — із сумом розповідає жінка. — Знали, що там перебувають смертники, німці заразили їх відкритою формою туберкульозу. Але доглядати за хворими було нікому, медсестричок не вистачало. І коли начальник шпиталю запропонувала нам добровільно допомагати тим хворим, я не вагаючись, першою зголосилася. Але коли побачила їх, стримати сльози було важко — молоді, красиві, з такою надією в

очах, як їм хотілося жити, а за спиною — смерть. І досі не можу забути одного солдата, який покликав мене, аби показати маленькі червоні черевички: «Це для мого синопчка». — Я хотіла піднести йому трохи води, а коли повернулася з горнятком, то він уже лежав мертвий, лише з горла булькотіла кров. Я стояла біля нього й плакала.

Залишився в моїх спогадах й молодий танкіст, останній з хворих, бо сталося це якраз напередодні Дня Перемоги. Його доправили у наш шпиталь із незначним пораненням ноги. Але коли хотіла напоїти його водою, він уже, на жаль, ковтати не міг. Давалася знати правцева інфекція. Солдат і гадки не мав, що помре, жартував, такий красень був. Боляче, сумно, але я досі пам'ятаю його очі, провела за вічну межу цього незнайомого воїна. А скільки їх тоді полягло на румунських землях — росіян, українців, узбеків, білорусів, євреїв — хто порухує? Пробачте, хлопці, що врятувати всіх не змогли.

День Перемоги Ніна Іванівна зустрічала в Румунії. Начальник шпиталю дала наказ медсестрам наламати бузку й прикрасити ним усі палати. Дівчата ніяк не могли здогадатися для чого б це. А вранці на врочистій лінійці оголосили: «Війна закінчилася». — Як ми раділи всі — і медсестри, і лікарі, і поранені, обнімалися, цілувалися і плакали, — каже Ніна Іванівна. — Після війни мені дали довідку, з якою могла вступити до медичного інституту. Але для цього потрібно було їхати до Харкова. А тут мама з поламаною ногою, та й батько був ще на фронті. Не було коштів, бідність навколо. Я, звісно, мріяла про те, що колись буду лікарем. Але, як кажуть, не судилося. Якоюсь, це кілька років по війні вже було, відчиняю поштово скриньку, а у ній — лист від військового хірурга Самойлова, з яким працювала в шпиталі. Він писав, що низько вклоняється мені за відданість професії, медицині, твердив, що часто мовчки спостерігав за моєю роботою, але лише зараз на аркуші паперу висловлює власні думки. Мені було так приємно читати цей лист і те, що моя праця заслужила таку оцінку.

За словами Ніни Іванівни, любов до професії медика залишилася у неї на все життя, а білий халат назавжди став символом відданості, милосердя і доброти.

— Мої мрії про фах звершилися в дітях. — Син Сергій — підполковник медичної служби, працює на Далекому Сході, донька Тамара — доцент кафедри педіатрії Тернопільського державного медичного університету. Бажаю, щоб юнаки та дівчата, які обрали професію медика, були співчутливими до хворих, завжди бачили в них особистість, а ще — були відданими своєму фаху.

Спасибі за слушну пораду, дорога Ніно Іванівно. Міцного здоров'я й достатку Вам, радості від онуків та дітей і багато-багато щасливих днів у житті.

Лариса ЛУКАЦУК

СУНИЧНИЙ КУРОРТ

Сезон суниць у розпалі. Чому б не прислухатися до порад травників і не скористатися давніми та випробуваними рецептами приготування ліків з цієї рослини? А скільки легенд і чудодійних зцілень відомо про цю невеличку, але помічну ягідку.

Є легенда: суниці тому такі запашні та смакові, що їхній цвіт поцілував маленький Ісусик. Археологічні ж дані свідчать, що суниці були в меню первісної людини. Перші записи про цілющі властивості ягід належать римлянину Апулею, це 124 рік н.е.

Лікар і ботанік XVI ст. А. Матіолі писав, що ягоди приносять користь тим, хто страждає від застою жовчі, від гарячки, від негараздів зі шлунком, вони вгамовують спрагу. Полоскання рота відваром зміцнює ясна і зуби, що хитаються.

Відомий шведський учений Карл Лінней вилікувався від подагри, вживаючи багато ягід суниць. У російському старовинному травнику було написано: «Вода з ягід суничних серце зміцнює, і силу дає, і камінь всередині нищить».

Пастор Кнейп, що прославився системою водолікування, казав: «У тому домі, де їдять суниці та чорницю, лікареві робити нічого».

«Якби всі подагрики, всі хворі на виразки, катарі, з каменями жовчних шляхів і нирок, з хворим сечовим міхуром та селезінкою, збираючись на курорт, могли провести у себе вдома правильне лікування суницями, вони б значною мірою забезпечили успіх лікування» — ці слова належать відомому травознаю М.А. Носалю. А під «правильним» лікуванням він розумів — «просто їсти сирими», можна з молоком, вершками, молодією сметаною (так краще засвоюється біологічно активні речовини).

З огляду на багатий природний хімічний комплекс речовин, М. Носаль рекомендував не шкодувати ніяких коштів, аби вони були в раціоні дітей, як і «хліб, крупи, картопля». Крім свіжих ягід, їхній настій, а також настій листя помічні в разі недокрів'я, загальної слабкості організму. До того ж дослідження підтвердили, що суниці лісові здатні захищати від ушкоджень клітин, спричинених радіацією.

Також встановлено, що плоди виводять надлишки холестерину в крові і знижують кров'яний тиск. Усі ці дані стали підставою для того, щоб рекомендувати суницю як засіб проти старіння. Суничний чай: 1 ст. л. сухого подрібненого листя, можна з коренем, залити 1 склянкою окропу, настояти впродовж півгодини, перецідити. Пити по 1 склянці 1-2 рази на день. Плоди та траву суниць без дозування можна додавати до будь-якої чайної заварки. У разі неорганічних вад серця такий чай п'ють з лікувальною метою впродовж 1 місяця.

А для хворих на атеросклероз готують відвар: 20 г листя подрібнити, варити в склянці води впродовж 5-10 хв., настояти 2 години, перецідити. Пити по 1 ст. л. 3-4 рази на день.

Відвар листків корисний у разі астми, недокрів'я, занепаду сил, виразкової хвороби шлунка, гастриту, артеріальної гіпертензії, захворювань серця, набряків, склерозу, неврастенії, безсоння, геморою, гепатиту, проносу, маткових кровотеч, мокнучих та кровоточивих ран, шкірних висипань.

Вважають, що плоди здатні розчиняти й виводити печінкові та ниркові камені, а також перешкоджати їхньому утворенню. Особливо ефективно діє сік плодів: приймати 4-6 ст. л. натще. Або 2 ст. л. ягід залити склянкою окропу, настояти впродовж 30 хв. Випити всю дозу впродовж дня за 3-4 прийоми, ягоди з'їсти. Або 15-20 г (1 ст. л.) листків чи плодів кип'ятити в склянці води 5-10 хв. Пити по склянці тричі на день до їди.

Настій листя (1 ст. л. сировини залити 2 склянками холодної перетертої води, настоювати впродовж 6-8 годин, перецідити. Пити по 0,5 склянки тричі на день) нормалізує роботу органів травлення, помічний у разі гастриту зі зниженою кислотністю шлункового соку, коліту.

У разі нестравності та хвороб сечового міхура, а також застуди 30 г сухих ягід залити склянкою води, кип'ятити впродовж 5 хв., настояти 1 годину, пити по 0,5 склянки тричі на день.

Хворим на цукровий діабет рекомендують таке лікування суницями: щоденно випивати по 0,5 склянки соку. Або 2-3 г сухого подрібненого листя залити 1 склянкою окропу, кип'ятити впродовж 5-10 хв., настояти 2 години, перецідити. Пити по 1 ст. л. тричі на день. Або 1 ст. л. листя суниць та чорниць, квіток липи та дивини (6:10:4:3) настояти у склянці окропу до охолодження. Пити по третині склянки тричі на день.

У разі подагри, артриту, артрозу 5 ст. л. ягід залити 1 л окропу, настояти в термосі впродовж години. Випити разом з ягодами (можна додати мед та цукор) по 0,5 склянки впродовж дня.

Надмірні місячні. 1 ст. л. листя залити 2 склянками холодної перетертої води, настояти впродовж 6-8 годин, перецідити. Пити по 0,5 склянки тричі на день.

Алергія. 1 ст. л. подрібненого листя залити склянкою окропу, настояти 30 хв., перецідити. Пити по третині склянки тричі на день до їди. Якщо алергію спричиняють самі ягоди суниць, їх слід їсти після їди, а то й зовсім відмовитись від них.

Відвар листків корисний у разі астми, недокрів'я, занепаду сил, виразкової хвороби шлунка, гастриту, артеріальної гіпертензії, захворювань серця, набряків, склерозу, неврастенії, безсоння, геморою, гепатиту, проносу, маткових кровотеч, мокнучих та кровоточивих ран, шкірних висипань.

Підготувала Лілія ЛУКАШ

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

1.07.1989. У Києві відбулася установча конференція Народно-роху України за перебудову.

01.07.1966. Померла письменниця Наталена Королева.

5.07.1986. Помер у Мюнхені Ярослав Стецько, голова УДП, ОУН і президент АБН.

6.07.1904. Народився Степан Ленкавський, провідний діяч ОУН і голова Проводу ОУН після смерті Степана Бандери.

8.07.1648. Загинув у бою під Збаражем Нестор Морозенко (Станіслав Мрозовицький), корсунський полковник.

8.07.1659. Гетьман Іван Виговський розгромив московське військо під Конотопом.

8.07.1907. Народився визначний діяч ОУН, видатний український поет і вчений-археолог Олег Ольжич (Кандиба).

8.07.1709. Битва під Полтавою військ шведського короля Карла XII з військом російського царя Петра I.

11.07.1944. Створення Української головної визвольної ради (УГВР).

11.07.969. Померла велика княгиня Ольга.

11.07.1056. Народився Нестор літописець Київської Русі, автор «Повісті минулих літ».

11.06.1945. У Лефортовській в'язниці в Москві помер о. Августин Волошин — президент Карпатської України.

13.07.1874. Народився письменник Марко Черемшина.

14.07.1871. Народився Василь Щурат — український поет, вчений, голова НТШ у Львові.

14.07.1995. Помер у Києві Святійший Патріарх Київської і всієї Руси-України Володимир (Романюк).

Олег ОЛЬЖИЧ (Кандиба)

14-22.07.1944. Бої дивізії «Галичина» під Бродами.

15.07.1015. Помер князь Володимир Великий.

16.07.1990. Проголошено Декларацію про державний суверенітет України.

20.07.1863. «Валуєвський указ» російського уряду про заборону української мови.

21.07.1906. Народилася Оле-

на Теліга, українська письменниця, громадська діячка, член ОУН.

21.07.1941. Помер український письменник Богдан Лепкий.

22.07.1944. Помер у Празі видатний український поет Олександр Олесь (О. Кандиба).

24.07.1964. Помер Максим Рильський, український поет, перекладач, академік.

24.07.1990. Біля Київради піднято національний синьожовтий прапор.

25.07.1687. Івана Мазепу обрано гетьманом України.

25.07.1942. У Києві загинув Дмитро Мирон-«Орлик».

25.07.1934. Помер Нестор Махно, один із лідерів анархістського руху в Україні.

26.07.1648. Під Старокостянтиновом козацькі полки на чолі з Максимом Кривоносом розбили польське військо Яреми Вишневецького.

27.07.1865. Народився митрополит УГКЦ Андрей Шептицький.

27.07.971. Договір князя Святослава з візантійським імператором Цимісієм.

27.07.1649. Перемога Богдана Хмельницького над поляками під Збаражем.

30.07.1920. Засновано УВО під проводом Євгена Коновальця.

Підготував Льонгін ГУТА, доцент ТДМУ

Відповіді у наступному числі газети

СКАНВОРД

1. автор опери Кармен	2. будка, рундук	3. кулінарний виріб	4. моторний човен	5. ріка у Франції	6. риба	7. давньогрецький байкар	8. рибальський пристрій	9. тип плустика	10. село в Азії	11. у поїзді	12. казальниця
13. вулкан на Сицилії	14. столітник	15. тип плустика	16. село в Азії	17. амер. письменник	18. огорожа	19. різновид кварцу	20. плодове дерево	21. просвітчасте в'язання	22. тубіт людини	23. Робін...	24. птах
25. розкішне вбрання	26. слов'янський бог	27. елемент черевика	28. Каргове місце	29. служитель церкви	30. гора в Кременці	31. автор "Літписання"	32. літній діалект	33. елемент гранату	34. космет. засіб	35. бур'ян	36. лікар рослина
37. ряд звуків	38. літ. жанр	39. колода на зброю	40. ріка на Тернопіллі	41. укр. письменник	42. вид спорту	43. звичайні карасі	44. напій	45. отруйна змій	46. царство мертвих (мф.)	47. "В'язень замку..."	48. косе вірило
49. гори в Америці	50. шпорова рослина	51. прощальний знак	52. скарбничка	53. сан в Ірані	54. конспіративна зустріч	55. чарівник	56. зрадив Ісуса	57. угода, договір	58. японська гра		

Відповіді на сканворд, вміщений у № 11 (244)

Жир. Ему. Ціп. Шик. Жом. РТР. Ефа. Узи. Кіо. Енд. Паб. «Вій». Туф. Мур. Кеб. Ася. Інд. Уде. Ази. ЗМІ. Ель. Акр. Уділ. Гін. Хек. Одеса. Ляк. Ліф. Лея. Ейр. НЛО. Хам. «Яся». Юнь. Нюх. Мох. Моа. Храм. Ікс. Чан. Пас. Пер. Фат. Рот. Бах. АМО. Багаж. Жар. Анод. Омо. Мен. ЛАЗ. Ай. Лен. Бі. Гіт. Рол. Дах. «Хо». Ані. Рух. Зоб. Феб. Мі.